

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет
Кафедра пропедевтики внутрішньої медицини

«УЗГОДЖЕНО»
Гарант освітньої-професійної
програми «Медсестринство»
“30 ” серпня 2024 р.

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
Голова вченої ради Навчально-
наукового медичного інституту
Протокол від “30”серпня 2024 р. №1

СИЛАБУС

«Основи медсестринства з практичним курсом»

(назва навчальної дисципліни)
обов'язкова навчальна дисципліна

рівень вищої освіти
галузь знань
спеціальність
спеціалізація
освітньо-професійна програма
кваліфікація освітня
кваліфікація професійна
форма навчання
курс та семестр вивчення навчальної
дисципліни

перший (бакалаврський)
22 Охорона здоров'я
223 Медсестринство
223.01 Медсестринство
Медсестринство
бакалавр медсестринства
сестра медична/брат медичний
денна
I курс, I-II семестр

«УХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри
пропедевтики внутрішньої медицини
Протокол від 28.08.2024 р. №1

Полтава – 2024 р.

ДАНІ ПРО ВИКЛАДАЧІВ, ЯКІ ВИКЛАДАЮТЬ НАВЧАЛЬНУ ДИСЦИПЛІНУ

Прізвище, ім'я, по батькові викладача (викладачів), науковий ступінь, учене звання	к.мед.н., доцент Вікторія САКЕВИЧ к.мед.н., доцент Віктор БОРЯК к.мед.н., доцент Тетяна ТРИБРАТ
Профайл викладача (викладачів)	https://prop-intmed.pdmu.edu.ua/team
Контактний телефон	(0532)688390 (0532) 532576
E-mail:	propedevtika_simmed@pdmu.edu.ua
Сторінка кафедри на сайті ПДМУ	https://prop-intmed.pdmu.edu.ua

ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг навчальної дисципліни

Кількість кредитів / годин – 12 кредитів / 360 годин , із них:

Лекції (год.) – 36 години

Практичні (год.) – 108 годин

Самостійна робота (год.) – 126 годин

Клінічна практика – 90 годин (2 тижні)

Вид контролю підсумковий модульний контроль, екзамен

Політика навчальної дисципліни

Організація освітнього процесу за міждисциплінарною освітньою компонентою реалізується на кафедрі пропедевтики внутрішньої медицини Полтавського державного медичного університету відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті» та інших діючих нормативних документів (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/departement-npr/normativni-dokumenty>).

Проведення освітнього процесу за дисципліною в особливих умовах (військовий стан, карантин під час пандемії та інш.) відбувається за допомогою технологій дистанційного навчання, зокрема, лекції та практичні заняття проводяться з використанням платформ ZOOM, Google, Meet, Google Classroom та інш.

Здобувачі вищої освіти зобов'язані в повному обсязі оволодіти знаннями, вміннями, практичними навичками та компетентностями з дисципліни, дотримуючись принципів академічної доброчесності: поважати честь і гідність інших осіб; відповідально ставитись до своїх обов'язків, вчасно та добросовісно виконувати завдання, передбачені навчальними програмами та планами; не запізнюватись на лекції і практичні заняття та пропускати їх без поважних причин; ефективно використовувати час навчальних занять для досягнення освітніх цілей; активно займатись самостійною роботою, використовуючи посібники, рекомендації викладачів, додатково опрацьовуючи нову літературу, використовуючи всі можливості для отримання необхідних знань з дисципліни; використовувати у навчальній або науковій діяльності лише перевірені та достовірні джерела інформації та грамотно посилається на них; подавати на оцінювання лише самостійно виконану роботу, що не є запозиченою або переробленою з іншої, виконаної третіми особами. Під час перебування на клінічних базах кафедри здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися вимог до зовнішнього вигляду осіб, котрі працюють і навчаються в університеті (білий халат або хірургічний костюм, змінне взуття та медична шапочка). Здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти не повинен порушувати графік навчального процесу, приходити на заняття з конспектом і підготовленим по темі заняття, не допускати невиконання навчального плану та індивідуального навчального плану без поважних на те причин. Протягом заняття здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти не повинен виходити з аудиторії без дозволу викладача; користуватись під час занять мобільним телефоном і іншими засобами зв'язку та отримання інформації без дозволу

викладача, займатися сторонньою діяльністю, відволікати інших здобувачів вищої освіти та заважати викладачу. Здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти повинні підтримувати порядок в аудиторіях, навчальних приміщеннях, на клінічних базах і прилеглих до них територіях.

Здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, який допустив пропуски занять без поважної на те причини, зобов'язаний у триденний термін після виходу на заняття звернутися в деканат із заявою на ім'я декана про дозвіл на відпрацювання.

Самостійна робота здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти (СРС) - це основна за обсягом часу форма організації навчання, яка включає різноманітні види індивідуальної й колективної навчальної діяльності, що здійснюється на аудиторних та позааудиторних заняттях кафедри пропедевтики внутрішньої медицини з урахуванням індивідуальних особливостей і пізнавальних можливостей здобувачів вищої освіти під керівництвом викладача або без його безпосередньої участі. Основними завданнями СРС є послідовне формування навичок ефективної самостійної професійної (практичної і науково-теоретичної) діяльності, а саме: створення умов для реалізації єдиного підходу до організації СРС з метою формування компетентностей здобувача першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, закріплення та поглиблення знань, професійних умінь та навичок; сприяння формуванню у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти практичних навичок самостійної роботи з опрацювання та засвоєння навчального матеріалу, виконання індивідуальних завдань з навчальної дисципліни (навчальна історія хвороби, дослідні роботи, написання рефератів, підготовка до олімпіад, конкурсів тощо); сприяння розвитку у здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти мотивації до навчання й поглиблення професійних наукових і практичних інтересів.

Практика здобувачів освіти проводиться на базах, які відповідають меті, завданням, змісту практики та є реальним професійним середовищем для формування конкурентоспроможності випускників. Здобувачі освіти проходять практику у закладах охорони здоров'я, установах та організаціях, на підприємствах не залежно від їх форм власності, (базах практики) згідно з укладеними договорами (трудовими угодами) або у структурних підрозділах Університету за умови забезпечення ними виконання програми практики у повному обсязі. Здобувачі освіти можуть самостійно обирати місце проходження практики за умови відповідності бази встановленим вимогам.

При вивченні навчальної дисципліни в ПДМУ викладачі, здобувачі першого (бакалаврського) рівня вищої освіти діють відповідно до: положення про організацію освітнього процесу в Полтавському державному медичному університеті, робочої програми, положення про академічну доброчесність здобувачів вищої освіти та співробітників ПДМУ, про організацію самостійної роботи здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті, правил внутрішнього розпорядку для здобувачів вищої освіти Полтавського державного медичного університету, положення про організацію і методiku оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в Полтавському державному медичному університеті та ін. (<https://www.pdmu.edu.ua/n-process/department-npr/normativni-dokumenty>).

Опис навчальної дисципліни

Дисципліна «Основи медсестринства з практичним курсом» включає в себе вивчення теоретичних питань та практичних навичок та умінь при здійсненні медсестринського процесу та формування компетентного погляду на професію та особистості медичного працівника, озброєного знаннями та вміннями з сестринської справи, яка спрямована на забезпечення та збереження здоров'я і життя людини.

Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни (міждисциплінарні зв'язки)
Навчальна дисципліна «Основи медсестринства з практичним курсом» інтегрується з дисциплінами, що вивчаються: «Анатомія та фізіологія людини», «Основи латинської мови з медичною термінологією», «Охорона праці в галузі», «Основи медичного права України»,

«Українська мова (за професійним спрямуванням)» та закладає основи вивчення предметів професійного спрямування надалі.

Мета та завдання :

- **метою вивчення навчальної дисципліни** є підготовка висококваліфікованих конкурентоспроможних, компетентних фахівців у галузі охорони здоров'я, що володіють методами обстеження та діагностики пацієнтів для виявлення захворювань внутрішніх органів, з умінням надання їм медичної допомоги;
- **основними завданнями вивчення дисципліни** є навчити студентів навичкам з технік загального та спеціального догляду за хворими, навичкам з надання першої медичної допомоги без ліків, а також технікою підготовки хворих для лабораторного дослідження зі збиранням матеріалів на лабораторний аналіз.

Компетентності та результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна «Основи медсестринства з практичним курсом».

Згідно з вимогами Стандарту дисципліна забезпечує набуття здобувачами освіти компетентностей:

- інтегральна: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері медсестринства або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

- загальні компетентності:

- здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності
- визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків
- здатність приймати обґрунтовані рішення
- здатність працювати в команді
- навички міжособистісної взаємодії
- здатність діяти на основі етичних міркувань

- спеціальні (фахові) компетентності:

- здатність застосовувати професійні та правові стандарти в повсякденній професійній практиці
- здатність розпізнавати й інтерпретувати ознаки здоров'я і його змін, хвороби чи інвалідності (оцінка/діагноз), обмежень можливості повноцінної життєдіяльності і визначати проблеми пацієнтів при різних захворюваннях та станах
- здатність задовольнити потреби пацієнта/клієнта протягом різних періодів усього життя (включаючи процес вмирання) шляхом планування, допомоги і виконання медсестринських втручань, оцінки та корекції індивідуальних планів догляду, створених у співпраці з пацієнтом/клієнтом, особами, що доглядають, членами сім'ї та іншими медичними і соціальними працівниками
- застосовування професійних навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення пацієнтові/клієнтові гідного ставлення, приватності/інтимності/конфіденційності, захисту його прав, фізичних, психологічних та духовних потреб на засадах транскультурального медсестринства, толерантної та неосудної поведінки
- здатність ефективно застосовувати сукупність медсестринських навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій для забезпечення догляду на основі холістичного (цілісного) підходу, враховуючи задоволення потреб пацієнта у комфорті, харчуванні, особистій гігієні та здатності особи задовольняти свої щоденні потреби
- здатність ефективно застосовувати сукупність професійних навичок (вмінь), медичних засобів, втручань та дій при оцінці функціонального стану пацієнтів/клієнтів, підготовці їх до діагностичних досліджень та зборі біологічного матеріалу для лабораторних досліджень
- збереження власного здоров'я фахівця при здійсненні догляду, виконанні маніпуляцій та процедур, при переміщенні і транспортуванні пацієнта/клієнта

- профілактична діяльність медичної сестри, направлена на збереження і зміцнення здоров'я, попередження захворювань й інформування та навчання пацієнта та членів його родини
- здатність здійснювати психоедукацію і підтримку особи та членів її сім'ї.

Програмні результати навчання згідно з освітньо-професійною програмою, формуванню яких сприяє дисципліна

- проводити суб'єктивне та об'єктивне обстеження різних органів і систем пацієнта та оцінювати отримані дані (за списком 1)
- проводити діагностику згідно спеціалізації 223.01 Медсестринство: виявляти та оцінювати проблеми пацієнта
- планувати медсестринські втручання
- здійснювати контроль за роботою молодшого медичного персоналу та станом інвентарю
- виконувати медичні маніпуляції (за списком 2) з метою забезпечення санітарно-протиепідемічного режиму
- належно виконувати медичні маніпуляції (за списком 3) з метою забезпечення особистої гігієни пацієнта
- виконувати найпростіші методи фізіотерапії (за списком 6)
- координувати дії за допомогою поєднання декількох навичок для забезпечення харчування пацієнта (за списком 4)
- належно виконувати медичні маніпуляції з метою проведення заходів щодо стабілізації функціонального стану організму (за списком 5)
- виписувати, зберігати та застосовувати фармакологічні засоби (за списком 7)
- вміти підготувати пацієнта, здійснити забір і скерування біологічного матеріалу на лабораторне та інструментальне дослідження (за списком 8)
- надавати екстрену долікарську медичну допомогу на підставі діагнозу невідкладного стану (за списком 9)
- здатність до точності при здійсненні взаємозалежних професійних функцій (за списком 10)
- планувати і проводити профілактичні та протиепідемічні заходи щодо інфекційних хвороб (за списком 11)
- організовувати та проводити навчання пацієнтів та членів їхніх родин з медичних питань
- належно вести відповідну медичну документацію.

Результати навчання по завершенню вивчення дисципліни «Основи медсестринства з практичним курсом» студенти повинні **знати:**

- теорію і філософію медсестринської справи;
- основні потреби людини;
- роль медичної сестри у збереженні індивідуального та громадського здоров'я;
- структуру лікувально-профілактичних закладів;
- функціональні обов'язки медсестри стаціонару;
- основні види медичної документації приймального і соматичного відділень, правила їх оформлення;

- визначення поняття медсестринської справи, її основні функції;
- історію розвитку і становлення медсестринської справи;
- роль медичної сестри, як спеціаліста в системі охорони здоров'я, її основні завдання, права та обов'язки;
- визначення санітарно-протиепідемічного режиму, його призначення, засоби досягнення;
- види і методи дезінфекції та стерилізації, їх характеристики;
- лікувально-охоронний режим: визначення, шляхи забезпечення;
- основні принципи лікувального харчування;
- особливості спостереження і догляду за пацієнтами в гарячці;
- особливості спостереження і догляду за пацієнтами з порушеннями функціонального стану органів дихання, кровообігу, травлення, сечової системи;
- догляд за тяжкохворими та агонуючими;
- основні методи лабораторних досліджень, їх принципи, підготовку пацієнтів до лабораторного обстеження;
- характеристику рентгенологічного та ендоскопічного методів дослідження, особливості підготовки пацієнта до обстеження за допомогою цих методів;
- основи санології;
- необхідність впровадження медсестринського процесу в медсестринську освіту і практику;
- характеристику етапів медсестринського процесу;
- чинні накази, інструкції і методичні вказівки МОЗ України, Головних управлінь охорони здоров'я облдержадміністрацій України.

вміти:

- здійснювати медсестринський процес;
- документувати медсестринський процес;
- забезпечити інфекційну безпеку пацієнта і медсестри;
- навчити пацієнта та членів його сім'ї навичкам само- і взаємодогляду;
- професійно спілкуватися;
- виконувати санітарне оброблення пацієнта;
- готувати і застосовувати дезінфекційні розчини;
- проводити стерилізацію;
- складати добове меню та виписувати порційну вимогу;
- годувати тяжкохворих;

- вимірювати температуру тіла, визначати пульс, артеріальний тиск, добовий діурез, водний баланс;
- ставити газовивідну трубку, клізми;
- проводити катетеризацію і промивання сечового міхура м'яким катетером;
- виконувати найпростіші фізіотерапевтичні процедури;
- застосовувати лікарські засоби: зовнішньо, ентерально і парентерально;
- готувати пацієнта до лабораторного, рентгенологічного, ендоскопічного та ультразвукового методів дослідження;
- оформляти медичну документацію;
- давати рекомендації щодо здорового способу життя, загартування, рухової активності, раціонального харчування, активного довголіття, планування сім'ї;
- проводити санітарно-освітню роботу (оформлювати санітарні бюлетені, бесіди, лекції).

Тематичний план лекцій (за модулями) із зазначенням основних питань, що розглядаються на лекції

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Основи медсестринства. Задоволення потреб пацієнта.		
1	Філософія медсестринської справи. Медсестринська етика та деонтологія. Історія медсестринської справи. Етичні елементи філософії медсестринської справи; обов'язки, цінності та чесноти медичної сестри. Основні принципи медсестринської деонтології, викладені в клятві Флоренс Найтінгейл і Етичному кодексі Міжнародної ради медичних сестер.	2
2	Медична етика і деонтологія. Мистецтво спілкування в медсестринстві. Сестринська педагогіка. Класифікація пацієнтів за типами з погляду клінічної психології Фаховий тип поведінки медичних сестер Типи запитань під час проведення інтерв'ю з пацієнтом Навички слухати пацієнта Рекомендації медичній сестрі щодо проведення бесіди з пацієнтом Поведінка медичної сестри під час спілкування з агресивно налаштованим пацієнтом Поведінка медичної сестри під час спілкування з невпевненим пацієнтом	2
3.	Типи лікувально-профілактичних закладів, їх структура і функції. Роль медичної сестри в задоволенні потреб пацієнта Лікувально-охоронний режим медичних закладів Вимоги до медичних працівників	2
4.	Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів. Види і методи дезінфекції Профілактика внутрішньолікарняних інфекцій Використання індивідуальних засобів захисту від Класифікація предметів навколишнього середовища щодо ризику поширення ВЛІ	2

	Навчання хворих і їхніх рідних заходам профілактики інфекції Миття рук Профілактика гепатиту та інших ВЛІ під час виконання лікувально-діагностичних процедур Знезараження інструментарію	
5.	Види і методи стерилізації. Асептика і антисептика Передстерилізаційне очищення виробів медичного призначення Контроль якості передстерилізаційного очищення виробів медичного призначення за допомогою реактиву азопіраму (виявлення залишків крові) Контроль якості передстерилізаційного очищення на виявлення залишків мийних засобів Стерилізація виробів медичного призначення Правила закладання перев'язувального матеріалу в бікс	2
6.	Термометрія. Задоволення потреби пацієнта у підтриманні нормальної температури тіла Вимірювання температури тіла Догляд за хворими з гарячкою	2
7.	Пульс. Артеріальний тиск. Спостереження і догляд за пацієнтами з порушенням кровообігу, тяжкохворими і хворими, які вмирають Дослідження пульсу Визначення артеріального тиску Вимірювання центрального венозного тиску (флеботометрія) Визначення добового діурезу і водного балансу. Обов'язки медичної сестри відділень реанімації та інтенсивної терапії Спостереження і догляд за тяжкохворими Взаємини медичного персоналу з тяжкохворими і їхніми родичами Особливості паліативного лікування безнадійних хворих у хоспісах і в домашніх умовах Процес умирання і його періоди Реанімаційні заходи Біологічна смерть людини	2
8.	Засоби впливу на кровообіг. Методи найпростішої фізіотерапії Застосування водних ванн Світлолікування Використання міхура з льодом, примочок Приготування і використання грілки Приготування і використання сухого тепла і припарок Використання зігрівальних компресів і парафіну Використання гірчиці і гірчичників Застосування медичних п'явок (гірудотерапія)	2
Модуль 2. Застосування ліків. Практична діяльність медичної сестри. Медсестринський процес.		
9.	Виписування, зберігання і застосування ліків. Зовнішній і ентеральний способи введення ліків Виписування вимоги-накладної, одержання ліків з аптеки Облік наркотичних (психотропних) лікувальних засобів і прекурсорів на постах відділень лікувально-профілактичних закладів Правила заведення і заповнення "Журналу обліку наркотичних (психотропних) лікувальних засобів і прекурсорів на постах відділень лікувально-профілактичних закладів" Зовнішнє використання лікувальних засобів Закрапування вух, носа, очей	2

	Роздавання медикаментів пацієнтам для внутрішнього застосування Методика сублінгвального (під'язикового) вживання препаратів (порада пацієнтам) Уведення лікувальних речовин (свічок) у пряму кишку Уведення лікувальних засобів інгаляційним способом	
10.	Парентеральне введення ліків. Внутрішньошкірні ін'єкції. Підшкірні ін'єкції. Набирання ліків із ампул і флаконів Накривання стерильного стола в маніпуляційному кабінеті Набирання ліків із ампул і флаконів Техніка виконання внутрішньошкірних ін'єкцій Проведення проб на чутливість до антибіотиків Проба Манту Дезінфекція шприців, голок і ватних кульок після їх використання Техніка підшкірних ін'єкцій Підшкірне введення олійних розчинів Особливості введення інсуліну Особливості введення гепарину	2
11.	Внутрішньом'язові ін'єкції. Внутрішньовенні ін'єкції. Внутрішньовенне краплинне введення ліків. Розчинення, розрахунок дози і введення антибіотиків Техніка внутрішньом'язових ін'єкцій Антибіотики: форма випуску, основні групи, лікувальна дія Розведення антибіотиків Техніка внутрішньовенних ін'єкцій Узяття крові з вени для лабораторних досліджень Автогемотерапія Кровопускання Заповнення системи одноразового використання інфузійним розчином Техніка внутрішньовенних інфузій (вливань)	2
12.	Ускладнення ін'єкцій. Можливі ускладнення при ін'єкціях, надання допомоги. Катетеризація підключичної вени.	2
13.	Спостереження і догляд за пацієнтами з порушенням функції шлунка. Задоволення потреб пацієнта у фізіологічних відправленнях. Газовивідна трубка. Клізми. Допомога пацієнту при блюванні Промивання шлунка Використання газовивідної трубки Використання очисної клізми Використання послаблювальної клізми (олійна, гіпертонічна, емульсійна) Проведення медикаментозної (живильної) клізми з введенням 1–2л рідини Проведення сифонної клізми	2
14.	Спостереження і догляд за пацієнтами з порушенням сечовипускання. Катетеризація і промивання сечового міхура Катетеризація сечового міхура Промивання (інстиляція) сечового міхура	2
15.	Участь медичної сестри в лабораторних методах дослідження Збирання мокротиння для різного виду лабораторних досліджень Узяття мазка із зівів і носової порожнини Збирання сечі для різного виду лабораторних досліджень Збирання сечі для дослідження за методом Зимницького Збирання калу для різного виду лабораторних досліджень	2

16.	Участь медичної сестри в рентгенологічних дослідженнях Підготовка пацієнта до бронхографії Підготовка пацієнта до рентгенологічного дослідження шлунка і верхнього відділу тонкої кишки Підготовка пацієнта до іригоскопії (рентгенологічного дослідження товстої кишки) Підготовка пацієнта до холецистографії Підготовка пацієнта до рентгенологічного дослідження нирок і сечовивідних шляхів	2
17.	Участь медичної сестри в додаткових методах досліджень Зондові методи Ендоскопічні методи Пункція черевної порожнини (лапароцентез) Пункція плевральної порожнини (плевроцентез) Спинномозкова (люмбальна) пунція	2
18.	Медсестринське дослідження пацієнта. Людські потреби — основа медсестринського догляду Визначення стану його здоров'я (I етап медсестринського процесу) Установлення проблеми пацієнта і формулювання медсестринського діагнозу (II етап медсестринського процесу). Планування медсестринських втручань (III етап медсестринського процесу) Здійснення плану медсестринських втручань (IV етап медсестринського процесу) Оцінювання ефективності медсестринського процесу (V етап медсестринського процесу)	2
	Разом	36

Тематичний план семінарських занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на семінарському занятті - не передбачені навчальним планом

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями із зазначенням основних питань, що розглядаються на практичному занятті

Тематичний план практичних занять за модулями і змістовими модулями

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
Модуль 1. Основи медсестринства. Задоволення потреб пацієнта.		
1	Філософія медсестринської справи. Медсестринська етика та деонтологія. Історія медсестринської справи. Етичні елементи філософії медсестринської справи; обов'язки, цінності та чесноти медичної сестри. Основні принципи медсестринської деонтології, викладені в клятві Флоренс Найтінгейл і Етичному кодексі Міжнародної ради медичних сестер.	4
2	Медична етика і деонтологія. Мистецтво спілкування в медсестринстві. Сестринська педагогіка. Класифікація пацієнтів за типами з погляду клінічної психології Фаховий тип поведінки медичних сестер Типи запитань під час проведення інтерв'ю з пацієнтом Навички слухати пацієнта Рекомендації медичній сестрі щодо проведення бесіди з пацієнтом	4

	Поведінка медичної сестри під час спілкування з агресивно налаштованим пацієнтом Поведінка медичної сестри під час спілкування з невпевненим пацієнтом	
3.*	Типи лікувально-профілактичних закладів, їх структура і функції. Роль медичної сестри в задоволенні потреб пацієнта Лікувально-охоронний режим медичних закладів Вимоги до медичних працівників	4
4.	Санітарно-протиепідемічний режим лікувально-профілактичних закладів. Види і методи дезінфекції. Профілактика внутрішньолікарняних інфекцій. Використання індивідуальних засобів захисту. Класифікація предметів навколишнього середовища щодо ризику поширення ВЛІ. Навчання хворих і їхніх рідних заходам профілактики інфекції. Миття рук. Профілактика гепатиту та інших ВЛІ під час виконання лікувально-діагностичних процедур. Приготування концентрованого освітленого 10% розчину хлорного вапна. Приготування робочих розчинів із використанням інших сухих дезінфекційних засобів. Знезараження використаних одноразових шприців і голок. Знезараження інструментарію.	4
5.*	Види і методи стерилізації. Асептика і антисептика. Передстерилізаційне очищення виробів медичного призначення Контроль якості передстерилізаційного очищення виробів медичного призначення за допомогою реактиву азопіраму (виявлення залишків крові) Контроль якості передстерилізаційного очищення на виявлення залишків мийних засобів Стерилізація виробів медичного призначення Правила закладання перев'язувального матеріалу в бікс	4
6.	Госпіталізація пацієнтів до стаціонару, їх санітарне оброблення. Обладнання і функції приймального відділення. Госпіталізація пацієнтів на стаціонарне лікування Санітарне оброблення хворого Санітарне оброблення пацієнта з педикульозом Антропометричні дослідження Транспортування і перекладання хворого Лікувально-охоронний режим. Безпечне лікарняне середовище Профілактика травм та інших нещасних випадків у хворих Травми хворих із високим ризиком нещасних випадків Біомеханіка тіла і переміщення пацієнта в ліжку	4
7.*	Термометрія. Задоволення потреби пацієнта у підтриманні нормальної температури тіла. Вимірювання температури тіла Догляд за хворими з гарячкою	4
8.	Задоволення потреби пацієнта в нормальному диханні. Оксигенотерапія Проблеми пацієнта, пов'язані з порушенням функцій органів дихання Спостереження за диханням Догляд за пацієнтом під час задишки Допомога пацієнту під час кашлю	4

	Невідкладна допомога і догляд за пацієнтом при кровохарканні і легеневій кровотечі Оксигенотерапія	
9.*	Пульс. Артеріальний тиск. Дослідження пульсу Визначення артеріального тиску Вимірювання центрального венозного тиску (флеботометрія) Визначення добового діурезу і водного балансу	4
10.	Спостереження і догляд за пацієнтами з порушенням кровообігу, тяжкохворими і хворими, які вмирають. Організація відділень реанімації та інтенсивної терапії в лікувальних закладах Обов'язки медичної сестри відділень реанімації та інтенсивної терапії Спостереження і догляд за тяжкохворими Взаємини медичного персоналу з тяжкохворими і їхніми родичами Особливості паліативного лікування безнадійних хворих у хоспісах і в домашніх умовах Процес умирання і його періоди Реанімаційні заходи Біологічна смерть людини	4
11.	Засоби впливу на кровообіг. Методи найпростішої фізіотерапії Застосування водних ванн Світлолікування Використання міхура з льодом, примочок Приготування і використання грілки Приготування і використання сухого тепла і припарок Використання зігрівальних компресів і парафіну Використання гірчиці і гірчичників Застосування медичних п'явок (гірудотерапія)	4
	Підсумковий модульний контроль 1	2
Модуль 2. Застосування ліків. Практична діяльність медичної сестри. Медсестринський процес.		
12.*	Виписування, зберігання і застосування ліків. Зовнішній і ентеральний способи введення ліків Виписування вимоги-накладної, одержання ліків з аптеки Облік наркотичних (психотропних) лікувальних засобів і прекурсорів на постах відділень лікувально-профілактичних закладів Правила заведення і заповнення "Журналу обліку наркотичних (психотропних) лікувальних засобів і прекурсорів на постах відділень лікувально-профілактичних закладів" Зовнішнє використання лікувальних засобів Закрапування вух, носа, очей Роздавання медикаментів пацієнтам для внутрішнього застосування Методика сублінгвального (під'язикового) вживання препаратів (порада пацієнтам) Уведення лікувальних речовин (свічок) у пряму кишку Уведення лікувальних засобів інгаляційним способом	6
13.*	Парентеральне введення ліків. Внутрішньошкірні ін'єкції. Підшкірні ін'єкції. Набирання ліків із ампул і флаконів Накривання стерильного стола в маніпуляційному кабінеті Набирання ліків із ампул і флаконів Техніка виконання внутрішньошкірних ін'єкцій Проведення проб на чутливість до антибіотиків Проба Манту Дезінфекція шприців, голочок і ватних кульок після їх використання Техніка підшкірних ін'єкцій	6

	Підшкірне введення олійних розчинів Особливості введення інсуліну Особливості введення гепарину	
14.*	Внутрішньом'язові ін'єкції. Внутрішньовенні ін'єкції. Внутрішньовенне краплинне введення ліків. Розчинення, розрахунок дози і введення антибіотиків Техніка внутрішньом'язових ін'єкцій Антибіотики: форма випуску, основні групи, лікувальна дія Розведення антибіотиків Техніка внутрішньовенних ін'єкцій Узяття крові з вени для лабораторних досліджень Автогемотерапія Кровопускання Заповнення системи одноразового використання інфузійним розчином Техніка внутрішньовенних інфузій (вливань)	6
15.*	Ускладнення ін'єкцій. Можливі ускладнення при ін'єкціях, надання допомоги. Катетеризація підключичної вени.	6
16.	Спостереження і догляд за пацієнтами з порушенням функції шлунка. Задоволення потреб пацієнта у фізіологічних відправленнях. Газовивідна трубка. Клізми. Допомога пацієнту при блюванні Промивання шлунка Використання газовивідної трубки Використання очисної клізми Використання послаблювальної клізми (олійна, гіпертонічна, емульсійна) Проведення медикаментозної (живильної) клізми з уведенням 1–2л рідини Проведення сифонної клізми	6
17.	Спостереження і догляд за пацієнтами з порушенням сечовипускання. Катетеризація і промивання сечового міхура Катетеризація сечового міхура Промивання (інстиляція) сечового міхура	4
18.	Участь медичної сестри в додаткових методах дослідження Шлункове зондування Дослідження секреторної функції шлунка Дуоденальне зондування	4
19.	Участь медичної сестри в лабораторних методах дослідження Збирання мокротиння для різного виду лабораторних досліджень Узяття мазка із зів'язі і носової порожнини Збирання сечі для різного виду лабораторних досліджень Збирання сечі для дослідження за методом Зимницького Збирання калу для різного виду лабораторних досліджень	4
20.	Участь медичної сестри в рентгенологічних дослідженнях Підготовка пацієнта до бронхографії Підготовка пацієнта до рентгенологічного дослідження шлунка і верхнього відділу тонкої кишки Підготовка пацієнта до іригоскопії (рентгенологічного дослідження товстої кишки) Підготовка пацієнта до холецистографії Підготовка пацієнта до рентгенологічного дослідження нирок і сечовивідних шляхів	4
21.	Участь медичної сестри в інструментальних дослідженнях Езофагогастродуоденоскопія Бронхоскопія Колоноскопія Ректороманоскопія Цистоскопія Пункція черевної порожнини (лапароцентез)	4

	Пункція плевральної порожнини (плевроцентез) Спинномозкова (люмбальна) пунція	
22.	Людські потреби — основа медсестринського догляду Застосування медсестринських моделей на практиці Медсестринські моделі і теорії сприйняття людських потреб	2
23.*	Медсестринське дослідження пацієнта і визначення стану його здоров'я (I етап медсестринського процесу) Установлення проблеми пацієнта і формулювання медсестринського діагнозу (II етап медсестринського процесу)	4
24.*	Планування медсестринських втручань (III етап медсестринського процесу) Здійснення плану медсестринських втручань (IV етап медсестринського процесу) Оцінювання ефективності медсестринського процесу (V етап медсестринського процесу)	4
	Підсумковий модульний контроль 2.	2
	Разом	108

Примітка: * позначені теми, з яких обов'язково повинна бути позитивна оцінка.

Самостійна робота

№п/п	Тема	Кількість годин
1	Підготовка до практичних занять- теоретична підготовка та опрацювання практичних навичок	52
2	Підготовка контрольної роботи, реферату, підготовка до поточних контрольних заходів	8
3	Підготовка до підсумкового модульного контролю	8
4	Підготовка до екзамену	8
5	Опрацювання тем, що не входять до плану аудиторних занять –. ● Поняття про потреби, теорію і класифікацію потреб людини. ● Медична етика, деонтологія і право ● Основні моделі взаємовідносин у системі „медичний працівник–хворий”. ● Ятрогенні захворювання, причини їх виникнення та шляхи уникнення. ● Здоров'я , філософське, біологічне та етичне визначення. Визначення здоров'я ВООЗ. Здоровий спосіб життя як умова його тривалості, фізичного і духовного розвитку. Людина і хвороба. Хвороба як переживання і поведінка людської особистості. ● Проблеми життя і смерті у медичній етиці та деонтології ● Визначення основних показників гемодинаміки Перша долікарська допомога хворим при зниженні та підвищенні артеріального тиску. ● Визначення основних показників дихання. Перша допомога хворим при кашлі, задишці. ● Поняття про реанімацію. Методика і техніка найпростіших реанімаційних заходів: штучне дихання методом "із рота в рот" і "із рота у ніс", непрямий масаж серця. ● Поняття про клінічну і біологічну смерть. Правила обходження з трупом	50

	Разом	126
--	--------------	-----

Клінічна практика

№п/п	Зміст	Кількість годин
1	Організація роботи та обов'язки медичної сестри основних структурних підрозділів стаціонарних відділень. Організація проходження практики.	2
2	Робота з документацією, яка ведеться медичною сестрою в різних підрозділах стаціонарних відділень. Основні правила зберігання медикаментозних препаратів та інструментарію. Основні вимоги до проведення дезінфекції, передстерилізаційного очищення та стерилізації інструментарію для багаторазового використання.	6
3	Основні вимоги до проведення дезінфекції, передстерилізаційного очищення та стерилізації інструментарію для багаторазового використання.	6
4	Організація роботи сестри маніпуляційного кабінету. Методика проведення різних видів ін'єкцій з дотриманням технічних прийомів і правил асептики. Внутрішньошкірні (інтракутанні) та підшкірні (субкутанні) ін'єкції. Правила користування інсуліновим шприцом. Техніка проведення внутрішньом'язових ін'єкцій (розчинення, розрахунок дози та введення антибіотиків).	6
5	Правила накладання кровоспинного джгута та виконання венепункції. Проведення забору крові з вени для лабораторного дослідження. Внутрішньовенне струминне введення лікарських засобів. Складання та заповнення системи для внутрішньовенних вливань. Проведення внутрішньовенних краплинних введень лікарських засобів.	6
6	Основна документація маніпуляційного кабінету. Правила зберігання та обліку медикаментозних засобів і медичного інструментарію у маніпуляційному кабінеті. Ознайомлення з правилами обліку та зберігання сильнодіючих, наркотичних та отруйних речовин згідно з діючим наказом.	6
7	Організація лікувального харчування у стаціонарі. Основні принципи лікувального харчування (принцип оберігання, принцип коригування, принцип заміщення). Дієтичні столи та індивідуальні дієти. Штучне харчування. Обов'язки медичної сестри з підтримання лікувально-охоронного та санітарно-гігієнічного режимів стаціонарного відділення.	6
8	Обов'язки медичної сестри із забезпечення діагностичного процесу у терапевтичному стаціонарі. Основні правила підготовки хворого до проведення гастроскопії, ректороманоскопії, колоноскопії, ультразвукового дослідження органів черевної порожнини. Основні види клізм та правила їх застосування.	6
9	Підготовка хворих та необхідного обладнання для взяття калу на яйця гельмінтів, приховану кров, копрограму. Правила взяття аналізу сечі для дослідження за методиками Зимницького, Аддіса–Каковського, Нечипоренка, їх діагностичне значення.	6
10	Основні правила підготовки хворого до проведення гастроскопії, ректороманоскопії, колоноскопії, ультразвукового дослідження органів черевної порожнини. Основні види клізм та правила їх застосування.	6

11	Підготовка та проведення дуодентального зондування. Промивання шлунка, способи його виконання, взяття промивних вод на дослідження. Підготовка зондів, катетерів, наконечників до маніпуляцій.	6
12	Найпростіші методи фізіотерапії. Ознайомлення із проведенням фізіотерапевтичних процедур (гідротерапевтичних, світлових, електромагнітних): методика їх відпускання, спостереження за хворими та надання першої долікарської допомоги у разі погіршення стану хворого при проведенні фізіотерапевтичних процедур.	6
13	Основні види компресів. Правила накладання зігрівального, холодного, лікувального компресів. Техніка застосування банок, гірчичників, користування грілкою, міхуром з льодом. Застосування медичних п'явок, умови їх зберігання. Правила користування кишеньковим та стаціонарним інгаляторами. Обробка та дезінфекція засобів для багаторазового використання.	6
14	Загальні правила догляду за хворими із постільним режимом, тяжкохворими і агонуючими. Забезпечення зручного положення у ліжку, профілактика пролежнів, особиста гігієна, переміна натільної і постільної білизни. Годування тяжкохворих пацієнтів із суворим ліжковим режимом. Парентеральний метод штучного введення в організм харчових продуктів.	6
15	Забезпечення фізіологічних випорожнень (сечо-, каловипускання). Користування підкладним судном та сечоприймачем. Застосування газовивідної трубки, клізм. Види клізм, методика і техніка їх застосування, методи дезінфекції і зберігання обладнання для клізми.	6
16	Підведення підсумків практики. Перевірка заповненої документації. Контроль практичних навичок.	4
	Разом	90

Індивідуальні завдання

- написання рефератів за темами, що вивчаються;
- підготовка огляду наукової літератури за темами що вивчаються;
- створення мультимедійних презентацій;
- пошукові, дослідницькі й аналітичні роботи;
- участь у конференціях.

Перевіряється на відповідність оформлення згідно з вимогами, а також на повноту, ґрунтовність матеріалу, наявність цікавих фактів та висновків.

Теми ІНДЗ здобувач вищої освіти узгоджує з викладачем.

Перелік теоретичних питань для підготовки студентів до підсумкового модульного контролю Модуль 1. Основи медсестринства. Задоволення потреб пацієнта.

1. Медсестринська справа: визначення, функції, значення.
2. Стандарти медсестринського догляду.
3. Моделі медсестринської справи.
4. Поняття про медсестринський процес.
5. Основні терміни, необхідні для визначення філософії медсестринської справи: “пацієнт, “медсестринська справа”, “навколишнє середовище і суспільство”, “здоров’я”.
6. Моральні концепції, принципи і традиції медсестринської деонтології в клятві Флоренс Найтінґейл та Етичному кодексі Міжнародної Ради медичних сестер.
7. Два типи спілкування: вербальний і невербальний. Їхня характеристика.
8. Підтримка зв’язків з пацієнтами, нездатними до вербального спілкування.

9. Самоконтроль медичної сестри при невербальному спілкуванні (вираз обличчя, міміка, жести).
10. Ієрархія потреб людини по Маслоу, її значення для медсестринської справи. Характеристика життєво-важливих потреб.
11. Проблеми пацієнта, пов'язані з порушенням задоволення фізіологічних потреб.
12. Охорона праці в лікувально-профілактичних закладах.
13. Санітарно-протиепідемічний режим: мета, завдання, засоби забезпечення.
14. Проблеми внутрішньолікарняної інфекції.
15. Характеристика і способи передачі збудників внутрішньолікарняної інфекції.
16. Інфекційна безпека.
17. Профілактика передачі вірусів парентеральних гепатитів і ВІЛ-інфекції в лікувально-профілактичних закладах.
18. Види, методи і режими дезінфекції в лікувально-профілактичних закладах.
19. Характеристика сучасних засобів дезінфекції (дезактин, стериліум, сульфохлорантин, хлорантоїн тощо).
20. Приготування і використання дезінфекційних розчинів різної концентрації. Правила зберігання хлоровмісних розчинів.
21. Правила техніки безпеки при роботі з хлоровмісними розчинами.
22. Дезінфекція й утилізація одноразових медичних виробів.
23. Передстерилізаційне очищення шприців, голок, гумових виробів.
24. Мийні розчини, приготування, критерії використання.
25. Контроль якості передстерилізаційного очищення: реактиви, постановка, критерії оцінювання.
26. Види, методи і способи стерилізації в лікувально-профілактичних закладах.
27. Стерилізація в сухожаровій шафі: режим стерилізації, контроль за режимом, види упаковки медичних інструментів.
28. Автоклавування: режим стерилізації, контроль за режимом, види упаковки медичних інструментів.
29. Робота медсестринського персоналу в приймальному відділенні стаціонару.
30. Медична документація приймального відділення стаціонару.
31. Види санітарної обробки пацієнтів: повна і часткова.
32. Транспортування пацієнта в лікувальне відділення (на лікарняному візку, кріслі-візку, на руках, пішки).
33. Лікувально-охоронний режим, його елементи і значення для пацієнта.
34. Види режимів рухової активності.
35. Правильна біомеханіка при різних положеннях тіла.
36. Переміщення пацієнта в ліжку і різні види його положення (на спині, на животі, у положенні Фаулера і Сімса).
37. Запобігання травмам у пацієнта. Специфіка ризику травм у пацієнтів різного віку.
38. Вимоги до постільної білизни. Зміна постільної і натільної білизни тяжкохворим.
39. Правила збирання і транспортування брудної білизни.
40. Пролежні. Методика визначення ступеня ризику розвитку пролежнів у пацієнта.
41. Фактори ризику розвитку пролежнів.
42. Медсестринські втручання при ризику розвитку пролежнів.
43. Локалізація, стадії утворення пролежнів.
44. Тактика медичної сестри при розвитку пролежнів.
45. Основні принципи лікувального харчування.
46. Лікувальні столи, характеристика основних лікувальних столів.
47. Види штучного харчування пацієнта: через зонд, через гастростому, парентерально, за допомогою живильної клізми.
48. Термометрія: будова термометра, правила зберігання та користування термометром.
49. Ступені підвищення температури.
50. Стадії гарячки, особливості спостереження та догляду за пацієнтами в стані гарячки.

51. Клінічні симптоми захворювання органів дихання.
52. Спостереження і догляд за пацієнтом під час задишки, кашлю, кровохаркання.
53. Оксигенотерапія: правила зберігання і подавання кисню. Техніка безпеки під час роботи з кисневими установками.
54. Клінічні симптоми захворювань органів кровообігу.
55. Спостереження і догляд за пацієнтом при болю в серці, запамороченні.
56. Спостереження і догляд за пацієнтом при брадикардії, тахікардії, аритмії.
57. Спостереження і догляд за пацієнтом при гіпотензії, гіпертензії.
58. Клінічні симптоми при захворюваннях органів травного каналу.
59. Спостереження та догляд за пацієнтом при блюванні, аспірації блювотних мас.
60. Спостереження та догляд за пацієнтом при метеоризмі, закрепах.
61. Клінічні симптоми при захворюваннях органів сечової системи.
62. Спостереження і догляд за пацієнтом при нетриманні та затримці сечі.
63. Стадії термінального стану, їх основні клінічні прояви.
64. Принципи реанімації.
65. Правила поводження з трупом.
66. Поняття про паліативну та хоспісну допомогу.
67. Стадії горя. Оцінювання реакції пацієнта на втрату та його здатність адаптуватися до неї.
68. Етико-деонтологічні особливості спілкування з інкурабельним пацієнтом, його сім'єю та близькими.
69. Найпростіша фізіотерапія. Види найпростіших фізіотерапевтичних процедур.
70. Показання та протипоказання до застосування тепла та холоду. Можливі ускладнення та їх профілактика.
71. Водолікування: види, механізм дії, показання, протипоказання, догляд за пацієнтами.
72. Гірудотерапія: механізм дії, показання, протипоказання, ускладнення та їх профілактика.
73. Солюкс-лампа та кварцування: механізм дії, показання, протипоказання, ускладнення та їх профілактика.

Перелік теоретичних питань для підготовки студентів до підсумкового модульного контролю Модуль 2. Застосування лікарських засобів. Додаткові методи дослідження. Основи санології.

1. Вимоги до зберігання лікарських засобів.
2. Шляхи і способи введення лікарських засобів в організм, їх характеристика.
3. Виписування й отримування ліків в умовах лікувально-профілактичних закладів.
4. Правила зберігання, розміщення і обліку лікарських засобів у відділенні.
5. Зберігання й облік препаратів списку А і Б.
6. Правила роздачі лікарських засобів. Право пацієнта на інформацію про лікарські засоби.
7. Ускладнення, що виникають при парентеральному способі введення лікарських засобів. Тактика медичної сестри.
8. Чинні накази, інструкції і методичні вказівки МОЗ України, Головних управлінь охорони здоров'я облдержадміністрацій.
9. Лабораторне дослідження харкотиння: бактеріологічне, загальне.
10. Лабораторне дослідження калу, сечі.
11. Характеристика основних методів інструментального обстеження пацієнтів, роль медичної сестри.
12. Підготовка пацієнтів до рентгенологічного обстеження шлунка, жовчного міхура, кишок, нирок, сечового міхура.
13. Підготовка пацієнта до ендоскопічного обстеження: бронхоскопії, езофагогастродуоденоскопії, колоноскопії, цистоскопії.
14. Підготовка пацієнта до ультразвукового обстеження.
15. Підготовка пацієнта до проведення пункцій (абдомінальної, плевральної, люмбальної), догляд за пацієнтами після пункції.

16. Підготовка пацієнта, взяття і направлення матеріалу на лабораторне дослідження, роль медичної сестри в підготовці та проведенні шлункового зондування.
17. Беззондові методи дослідження шлункової секреції.
18. Підготовка пацієнта, взяття і направлення матеріалу на лабораторне дослідження, роль медичної сестри в підготовці та проведенні дуоденального зондування.
19. Визначення понять “здоров’я”, “суспільне здоров’я”.
20. Показники суспільного здоров’я: народжуваність, смертність, середня тривалість життя, захворюваність.
21. Чинники ризику виникнення захворювань.
22. Диспансеризація — активна форма медичного нагляду за станом здоров’я населення. Роль медичної сестри.
23. Основні принципи тренування: поступовість, систематичність, різноманітність, індивідуальний підхід до пацієнтів.
24. Фізичні вправи як лікувальний чинник. Визначення ступеня фізичного навантаження за частотою пульсу і дихання.
25. Особливості рухової активності різних груп населення з урахуванням віку, характеру праці, стану здоров’я.
26. Визначення поняття, вплив раціонального харчування на здоров’я.
27. Основні вимоги до раціонального харчування.
28. Організація харчування залежно від інтенсивності (енерговитрат) праці.
29. Формула розрахунку маси тіла. Характеристика розвантажувальних дієт.
30. Характеристика основних засобів загартування.
31. Рекомендації щодо загартування здорової людини.
32. Саморегуляція поведінки як одна з важливих функцій психіки людини.
33. Принципи ставлення до життя, які сприятливо впливають на мотиваційну саморегуляцію. Реалізація програми самовиховання.
34. Психологічний захист.
35. Аутотренінг як система концентрованого саморозслаблення і самонавіювання.
36. Соціально-психологічні проблеми сім’ї, проблеми розлучення. Роль сім’ї у формуванні здоров’я дітей.
37. Визначення понять “геронтологія”, “герогігієна”, “геріатрія”.
38. Проблеми людей похилого віку.
39. Основні умови активного довголіття.

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю 1

1. Виявляти проблеми пацієнта, формулювати медсестринський діагноз.
2. Складати індивідуальні плани медсестринського догляду за пацієнтом, використовуючи стандартні плани догляду.
3. Складати індивідуальні плани навчання пацієнта, використовуючи стандартні плани навчання.
4. Дезінфікувати й утилізувати використаний одноразовий медичний інструментарій.
5. Дезінфікувати інструменти медичного призначення.
6. Обробляти руки до і після виконання будь-якої маніпуляції.
7. Обробляти руки і слизові оболонки при контакті з біологічними рідинами.
8. Готувати мийні і дезінфекційні розчини різної концентрації.
9. Дезінфікувати предмети догляду.
10. Проводити передстерилізаційне очищення виробів медичного призначення.
11. Контролювати якість передстерилізаційного очищення.
12. Стерилізувати медичний інструментарій методом кип’ятіння (у домашніх умовах).
13. Стерилізувати інструменти в повітряному стерилізаторі. Контролювати якості стерильності.
14. Готувати перев’язувальний матеріал, укладати в стерилізаційні коробки. Контролювати якість стерильності при стерилізації в автоклаві.

15. Надягати стерильний халат, шапочку, маску, гумові рукавички.
16. Заповнювати паспортну частину індивідуальної карти стаціонарного хворого, журнал прийому пацієнтів.
17. Проводити огляд і здійснювати відповідні заходи при виявленні педикульозу.
18. Визначати ступінь ризику розвитку пролежнів у пацієнта.
19. Проводити заходи з профілактики пролежнів.
20. Обробляти шкіру за наявності пролежнів.
21. Здійснювати заходи з догляду за статевими органами, промежиною (профілактика попрілостей).
22. Здійснювати заходи з догляду за очима (промивання, закапування крапель, закладання мазі, ванночки).
23. Здійснювати заходи з догляду за вухами, оброблювання зовнішнього слухового ходу.
24. Здійснювати заходи з догляду за носовими ходами.
25. Здійснювати заходи з догляду за порожниною рота (огляд, протирання, зрошення, полоскання, аплікації).
26. Подавати сечоприймач, металеве і гумове судно тяжкохворим.
27. Складати порційну вимогу на харчування хворих.
28. Складати приблизне добове меню згідно з рекомендованою дієтою.
29. Годувати тяжкохворого пацієнта з ложки і напувальниці.
30. Здійснювати штучне харчування пацієнта (на фантомі).
31. Вимірювати температуру тіла. Реєструвати дані термометрії в температурному листі.
32. Підраховувати частоту дихальних рухів. Реєструвати дані в температурному листі.
33. Визначати життєву ємність легень за допомогою спірометра.
34. Подавати кисень з кисневої подушки.
35. Подавати кисень через носові катетери.
36. Досліджувати пульс. Реєструвати дані в температурному листі.
37. Вимірювати артеріальний тиск. Реєструвати дані в температурному листі.
38. Визначати набряки.
39. Надавати допомогу під час блювання, аспірації блювотних мас.
40. Застосовувати газовідвідну трубку.
41. Застосовувати очисну клізму.
42. Застосовувати сифонну клізму.
43. Застосовувати лікувальну мікроклізму.
44. Застосовувати лікувальну краплинну клізму.
45. Застосовувати олійну клізму.
46. Застосовувати гіпертонічну клізму.
47. Проводити катетеризацію сечового міхура м'яким катетером.
48. Промивати сечовий міхур.
49. Застосовувати банки.
50. Накладати гірчичники.
51. Накладати зігрівальний компрес.
52. Накладати охолоджувальний компрес.
53. Застосовувати міхур з льодом.
54. Застосовувати грілку.
55. Застосовувати п'явки.

Перелік практичних навичок до підсумкового модульного контролю 2

1. Навчати пацієнта користуванню кишеньковим інгалятором.
2. Закрапувати краплі в очі, ніс, вуха, закладати мазь за нижнє повіко.
3. Збирати стерильний багаторазового використання шприц з крафт-пакета.
4. Збирати одноразовий стерильний шприц.
5. Набирати лікарські засоби з ампули і флакона.

6. Розводити і розрахувати дозу антибіотика.
7. Виконувати внутрішньошкірні ін'єкції (на фантомі).
8. Виконувати підшкірні ін'єкції (на фантомі).
9. Виконувати внутрішньом'язові ін'єкції (на фантомі).
10. Виконувати внутрішньовенні ін'єкції (на фантомі).
11. Брати кров з вени для лабораторного дослідження (на фантомі).
12. Збирати і заповнювати систему для внутрішньовенних вливань.
13. Виконувати внутрішньовенне краплинне вливання ліків(на фантомі).
14. Брати харкотиння на загальний аналіз та мікобактерії туберкульозу.
15. Брати кал для копрологічного та бактеріологічного дослідження.
16. Брати кал на приховану кров, яйця гельмінтів.
17. Брати сечу на загальний аналіз, за методом Нечипоренка, на діастазу
18. Брати сечу за методом Зимницького (визначити питому вагу).
19. Брати сечу на глюкозу, білок, фенілкетонурію, 17-кетостероїди, бактеріологічне дослідження.
20. Брати кров з вени для бактеріологічного дослідження (на фантомі).
21. Промивати шлунок пацієнту в свідомому стані (на фантомі).
22. Промивати шлунок пацієнту в непритомному стані (на фантомі).
23. Брати промивні води шлунка для дослідження.
24. Проводити дослідження секреторної функції шлунка з ентеральними і парентеральними подразниками (на фантомі).
25. Проводити дуоденальне зондування (на фантомі).
26. Готувати пацієнта та оснащення до проведення плевральної пункції.
27. Готувати пацієнта та оснащення до проведення абдомінальної пункції.
28. Готувати пацієнта та оснащення до проведення люмбальної пункції.
29. Визначати та оцінювати силу м'язів.
30. Виконувати антропометричні дослідження.

Перелік питань до екзамену.

1. Заповніть титульний лист медичної карти стаціонарного хворого (ф 003-О) та екстрене повідомлення про інфекційне захворювання (ф 058-О).
2. Продемонструйте техніку подавання кисню через кисневу подушку та носовий катетер. Правила техніки безпеки під час роботи з кисневим балоном.
3. Проведіть санітарно-гігієнічне оброблення пацієнта при виявленні педикульозу.
4. Підготуйте необхідне оснащення і продемонструйте техніку постановки очисної клізми (на фантомі). Показання, протипоказання.
5. Розведіть 1 000 000 ОД бензилпеніциліну та введіть внутрішньом'язово 500 000 ОД (на фантомі). Прозезинфікуйте використаний інструментарій.
6. Здійсніть підрахунок частоти дихальних рухів. Типи дихання.
7. Здійсніть заходи по догляду за очима: закапування крапель, закладання мазі за повіки та промивання очей. Прозезинфікуйте піпетку та скляну лопаточку.
8. Складіть добове меню згідно з рекомендованою дієтою №5.
9. Заповніть гумову грілку водою та подайте пацієнту. Показання і протипоказання до застосування грілки.
10. Підготовка пацієнта і участь медичної сестри в рентгенологічному дослідженні нирок і сечовивідних шляхів.
11. Продемонструйте техніку розведення антибіотика для постановки діагностичної проби на індивідуальну чутливість організму до препарату.
12. Зробіть хворому внутрішньошкірну пробу на індивідуальну чутливість до антибіотика. Оцініть результат проби.
13. Підготуйте необхідне оснащення і продемонструйте техніку введення газовивідної трубки (на фантомі). Показання до застосування.
14. Термометрія. Графічний запис в температурному листку. Назвіть види гарячки за ступенем

підвищення температури тіла та за її тривалістю.

15. Підготуйте необхідне оснащення та продемонструйте техніку кровопускання (на фантомі) в кількості 300,0 мл. Показання і протипоказання.

16. Підготовка пацієнта та участь медичної сестри в рентгенологічному дослідженні шлунка і товстого кишечника.

17. Підготуйте необхідне оснащення та введіть внутрішньовенно струминно 10% розчин кальцію хлориду 10,0 мл (на фантомі).

18. Режим фізичної активності хворого у відділенні стаціонару, положення тяжкохворого в ліжку та надання йому зручного функціонального положення.

19. Підготуйте необхідне оснащення та продемонструйте техніку промивання шлунка за допомогою товстого зонда (на фантомі). Показання і протипоказання.

20. Оформіть етикетку-направлення, поясніть хворому правила збирання сечі на загальний клінічний аналіз, за методом Нечипоренко, Амбурже, на наявність цукру. Відправте матеріал до лабораторії.

21. Підготуйте оснащення, продемонструйте техніку взяття крові з вени для біохімічного дослідження (на фантомі) та відправте матеріал до лабораторії.

22. Оформіть етикетку-направлення і поінформуйте хворого про правила збирання калу для дослідження на яйця гельмінтів, приховану кров та на бактеріологічне дослідження.

23. Проведіть догляд за шкірою у тяжкохворого з метою профілактики пролежнів. Оцініть ризик виникнення пролежнів за шкалою Нортон.

24. Підготуйте хворого до внутрішньовенної урографії та пероральної холецистографії.

25. Підготуйте необхідне оснащення та введіть внутрішньом'язово олійний розчин (на фантомі). Проведіть обробку інструментів після ін'єкції.

26. Підготуйте хворого і необхідне оснащення для проведення пункції черевної порожнини. Показання, можливі ускладнення.

27. Заповніть систему одноразового використання інфузійним розчином, проведіть в/в вливання розчину (на фантомі).

28. Приготуйте і прикладіть міхур з льодом до голови хворого з сильною гарячкою.

29. Приготуйте все необхідне та продемонструйте техніку накладання гірчичників. Показання і протипоказання.

30. Визначте пульс, його властивості та зробіть графічний запис в температурному листку.

31. Виміряйте артеріальний тиск за допомогою тонометра, оцініть результат та зробіть цифровий і графічний запис.

32. Підготуйте хворого і все необхідне для проведення плевральної пункції. Показання, протипоказання та можливі ускладнення.

33. I етап медсестринського процесу, його структура та методи обстеження.

34. Поінформуйте пацієнта про правила підготовки до ультразвукового дослідження органів черевної порожнини.

35. Підготуйте оснащення та продемонструйте техніку в/в струминного введення 0,5 мл 0,05% розчину строфантину на 0,9% розчині натрію хлориду. Прозеріфікуйте використаний інструментарій.

36. Основні вимоги до гігієни тіла хворого. Здійсніть заміну постільної і натільної білизни тяжкохворому.

37. Підготуйте оснащення та продемонструйте (на фантомі) техніку отримання шлункового вмісту зондовим методом з використанням ентерального подразника.

38. Складіть порційну вимогу на харчування хворих терапевтичного відділення.

39. Наберіть у шприц ємкістю 2,0 мл 16 ОД інсуліну і введіть підшкірно. Можливі ускладнення та їх профілактика.

40. Оформіть етикетку-направлення та поінформуйте хворого про правила збирання мокротиння: для виявлення мікобактерій туберкульозу, для загального клінічного і бактеріологічного дослідження.

41. Підготуйте оснащення і продемонструйте техніку виконання дуоденального зондування (на фантомі) та відправте дуоденальний вміст до лабораторії.

42. II етап медсестринського процесу. Визначить проблеми пацієнта із захворюванням дихальної та серцево-судинної системи.
43. Підготуйте необхідне оснащення і продемонструйте техніку постановки банок. Показання та протипоказання.
44. Правила визначення добового діурезу та водного балансу організму. Позитивний та від'ємний діурез.
45. Підготуйте необхідне оснащення і продемонструйте (на фантомі) техніку катетеризації сечового міхура жінки м'яким катетером. Здійсніть дезінфекцію та стерилізацію катетера.
46. III етап сестринського процесу. Вкажіть мету та стадії сестринських втручань.
47. Здійсніть контроль якості передстерилізаційної очистки шприців та голок за допомогою постановки азопірамової проби.
48. Підготовка пацієнта та участь медичної сестри під час проведення цистоскопії та колоноскопії.
49. Стадії гарячки, їх коротка характеристика та догляд за гарячковими хворими.
50. Підготуйте оснащення та зробіть хворому внутрішньом'язову ін'єкцію (на фантомі). Прозезинфікуйте використаний інструментарій.
51. Підготуйте необхідне оснащення і продемонструйте техніку постановки сифонної клізми (на фантомі). Показання і протипоказання.
52. IV-V етапи медсестринського процесу. Вкажіть категорії сестринських втручань та зробіть підсумкову оцінку плану сестринського догляду.
53. Приготуйте перев'язувальний матеріал (серветки, кульки, турунди) та здійсніть укладання матеріалу в бікс універсальним і цілеспрямованим способом.
54. Назвіть типи гарячок залежно від коливань температури тіла протягом доби.
55. Проведіть дезінфекцію та передстерилізаційне очищення використаних шприців і голок згідно ГСТ 42-21-2-85 або наказу 408.
56. Підготовка пацієнта та участь медичної сестри під час проведення гастродуоденоскопії.
57. Підготуйте необхідне оснащення та продемонструйте (на фантомі) техніку постановки олійної клізми. Показання, дезінфекція приладдя.
58. Дезінфекція: види, методи, режим.
59. Підготуйте необхідне оснащення та продемонструйте (на фантомі) техніку постановки медикаментозної клізми. Показання, протипоказання, дезінфекція приладдя.
60. Оформіть сестринську історію хвороби, вкажіть проблеми пацієнта та проведіть суб'єктивне і об'єктивне обстеження.
61. Здійсніть годування тяжкохворого через гастростому та догляд за шкірою навколо гастростоми. Показання до проведення штучного годування.
62. Стерилізація виробів медичного призначення: методи, режим, час стерилізації.
63. Підготуйте необхідне оснащення і продемонструйте техніку закапування крапель у вуха та промийте слухові ходи за допомогою шприца Жане.
64. Спинномозкова пункція: діагностичне та лікувальне значення, методика виконання і допомога лікареві під час процедури.
65. Пр продемонструйте техніку накладання зігрівального компресу на плече та холодного компресу при гарячці. Показання і протипоказання.
66. Оформіть етикетку-направлення і поясніть хворому правила збирання сечі за методом Зимницького, Аддіса-Каковського та бактеріологічне дослідження.
67. Уведіть тонкий зонд хворому у шлунок (на фантомі) і отримайте шлунковий вміст за методикою Лепорського. Дезінфекція шлункового зонда.
68. Назвіть рівні обробки рук медичного персоналу та здійсніть миття рук на гігієнічному рівні, згідно алгоритму практичної навички.
69. Пр продемонструйте техніку взяття мазка із зів'я та носової порожнини (на фантомі). Дезінфекція металевих шпательів.
70. Підготуйте необхідне оснащення та продемонструйте (на фантомі) техніку підшкірної ін'єкції. Проведіть знезараження шприців і голок одноразового використання.

Методи навчання:

- **вербальні** (лекція, проблемна лекція, лекція-диспут, пояснення, розповідь, бесіда, інструктаж);
- **наочні** (спостереження, ілюстрація, демонстрація);
- **практичні** (клінічна практика);
- **пояснювально-ілюстративні** або **інформаційно-рецептивні**, які передбачають виклад готової інформації викладачем та її засвоєння здобувачами вищої освіти;
- **репродуктивні**, в основу яких покладено виконання різного роду завдань за зразком;
- **метод проблемного викладу**, який полягає в тому, що викладач ставить проблему і сам її вирішує, демонструючи протиріччя, якими характеризується процес пізнання. Цей метод реалізується шляхом навчання на проблемних ситуаціях із метою успішної попередньої підготовки до майбутньої роботи в реальних умовах практичних лікувальних закладів;
- **частково-пошукові** або **евристичні**, спрямовані на оволодіння окремими елементами пошукової діяльності;
- **дослідницькі**, сутність яких полягає в організації викладачем пошукової творчої діяльності здобувачів вищої освіти шляхом постановки нових проблем і проблемних завдань;
- **методи, що забезпечують сприймання і засвоєння знань** здобувачами вищої освіти (лекції, самостійна робота, інструктаж, консультація).

Застосовуються на заняттях дискусія, дебати, мозковий штурм. Метою дискусії є розвиток навичок творчого мислення, виховання культури спілкування, розвиток комунікативних навичок, а також розширення і поглиблення наявних і засвоєння нових знань. Дискусія сприяє кращому засвоєнню навчального матеріалу. Мозковий штурм (мозкова атака – брейнсторминг) – методика групового рішення задач, при якій всі висловлюють ідеї та можливі рішення проблеми.

Методи контролю:

- усний контроль;
- письмовий контроль;
- тестовий контроль;
- практична перевірка;
- самоконтроль;
- самооцінка.

Система поточного та підсумкового контролю.

Підсумковий модульний контроль (ПМК) здійснюється після завершення вивчення всіх тем модуля на останньому практичному занятті. До підсумкового модульного контролю допускаються здобувачі, які виконали всі види робіт, передбачені навчальною програмою та набрали кількість балів не менше за мінімальну.

ПМК проводиться у два етапи: на першому – розв'язування тестів (теоретична частина) формату інтегрованого ліцензійного іспиту «Крок Б», на другому – усне опитування (практична частина), включаючи індивідуальний контроль практичних навичок та їх результатів на фантомі.

Структура ПМК (критерії оцінювання)

Тестовий контроль (20 тестів = 20хв.)	0 – 20 балів		
Практичні навички (2 завдання)	Завд.№1	0 – 30 балів	- 60 балів
	Завд.№2	0 – 30 балів	

Максимальна кількість балів, яку може отримати студент під час ПМК, складає **80**. Максимальна кількість балів підсумкового модульного контролю дорівнює 80 балів. Підсумковий модульний контроль вважається зарахованим, якщо здобувач набрав не менше 50 балів.

Підведення підсумків практики здійснюється при наявності всіх звітних документів, передбачених програмою з практики, і характеристики виробничої діяльності студента під час практики та виконання практичних навичок щоденно перевіряє безпосередній керівник практики.

Іспит – це форма контролю рівня володіння студентами програмним матеріалом навчальної дисципліни загалом під час екзаменаційної сесії. Під час іспиту стандартизованими методами проводиться оцінювання рівня теоретичної і практичної підготовки здобувача освіти в обсязі програмного матеріалу з дисципліни. Іспит проводиться у два етапи: на першому – вирішення тестів (теоретична частина) формату інтегрованого ліцензійного іспиту «Крок Б»; на другому – усне опитування (практична частина), включаючи індивідуальний контроль практичних навичок та їх результатів на фантомі.

Іспит складається студентами в період заліково-екзаменаційної сесії, передбачених навчальним планом, за умови повного відвідування курсу лекцій та практичних занять і отримання мінімальної суми балів за підсумковий модульний контроль 1 та 2.

Критерії оцінювання навчальних досягнень студентів під час іспиту аналогічні критеріям оцінювання поточної навчальної діяльності студента.

Схема нарахування та розподіл балів, які отримують студенти

Оцінювання навчальної діяльності студентів включають поточний та підсумковий контроль знань, умінь і навичок студентів (ПМК 1, ПМК 2, іспит). Контрольні заходи базуються на принципах: відповідності стандартам вищої освіти; використання стандартизованої та уніфікованої системи діагностики, спрямованої на застосування знань; визначеності критеріїв оцінювання; об'єктивності та прозорості технології контролю.

Викладач обов'язково оцінює успішність кожного студента на кожному занятті за чотирибальною (традиційною) шкалою з використанням нижчезазначених критеріїв оцінювання:

– «відмінно» – студент володіє не менш ніж 90% знань з теми як під час опитування, так і тестового контролю. Чітко формулює відповіді на поставлені запитання. На основі теоретичних знань студент в повному обсязі засвоїв і володіє практичними вміннями і навичками. Дотримуючись правил асептики та послідовності дій під час виконання процедур правильно виконує маніпуляції, які стосуються догляду за хворими. У достатньому обсязі володіє медичною та фармацевтичною термінологією, має розвинуте клінічне мислення, легко спілкується з пацієнтами, дотримується правил і норм медичної етики та деонтології. Вміє правильно підготувати пацієнта до лабораторного, рентгенологічного та ендоскопічного досліджень, заповнює медичну документацію, виконує чинні накази МОЗ України і призначення лікаря без помилок.

– «добре» – студент володіє знаннями в обсязі не менш ніж 75 – 89%, допускає несуттєві помилки, які виправляє, відповідаючи на запитання. Під час виконання тестових завдань відповідає на 75% питань. Практична робота виконана в повному обсязі, допускаються незначні помилки; Студент твердо знає матеріал, володіє необхідними практичними навичками, але під час виконання маніпуляцій має один незначний недолік, студент не зовсім вірно пояснив пацієнтові сутність і хід процедури та не отримав згоди на її проведення. Пацієнту не надано правильного положення тіла для зручності виконання процедури, не повністю підготовлене оснащення для забезпечення швидкого і ефективного проведення процедури.

– «задовільно» - студент володіє знаннями по темі в обсязі не менше 60 – 74%, під час тестування відповідає не менш ніж на 60% запитань. Студентом засвоєно малий відсоток програмного матеріалу, відповіді на поставлене запитання неточні. На практичному занятті студент не виконує частку елементів догляду за пацієнтом, що може призвести до погіршення його стану, не дотримується правил інфекційної безпеки та послідовності дій під час виконання процедур. При заповненні медичної документації допускає помилки, не дотримується правил медичної етики і деонтології. Уміння студента дотримуватися санітарно-протиепідемічного режиму потребує вдосконалення.

– «незадовільно» - студент не засвоїв необхідний мінімум знань з теми заняття та тестування в межах 59%. Завдання тестового контролю виконані менш ніж на 59%. Студентом не засвоєно основного матеріалу за програмою практики, самостійно не орієнтується в заходах що покращують догляд і полегшують страждання хворих. Під час виконання процедури допущені грубі помилки техніки виконання та правила асептики. Студент не може спілкуватися з пацієнтами, заповнювати медичну документацію, проводити санітарно-протиепідемічну роботу, надавати невідкладну долікарську допомогу.

Оцінка успішності є інтегрованою (оцінюються всі види роботи студента як під час підготовки його до заняття, та і на занятті) і доводяться до відома студентів до початку вивчення дисципліни.

Конвертація оцінки за традиційною 4-бальною шкалою у багатобальну (максимальний бал поточної успішності - 120 балів) – проводиться лише після поточного заняття, що передусе підсумковій атестації. Конвертація проводиться за наступним алгоритмом: – підраховується середня оцінка студента за традиційною 4-бальною шкалою, отримана протягом поточних занять, що належать до даного модуля (з точністю до сотих бала);

– для одержання конвертованої багатобальної сумарної оцінки поточної успішності за модуль середню оцінку отриману за традиційною 4- бальною шкалою треба помножити на коефіцієнт 24 або за таблицею 1. Винятком є випадок, коли середня за традиційною 4-бальною шкалою оцінка складає 2 бала. У цьому разі студент отримує 0 балів за багатобальною шкалою; – середній бал поточної успішності розраховується на загальну кількість занять у модулі, а не на фактично відвідану студентом.

Таблиця 1

Відповідність середнього балу поточної успішності за традиційною 4-бальною шкалою сумарній оцінці поточної успішності за модуль

Середній бал поточної успішності за 4-бальною шкалою	Бали за поточну успішність після конвертації середнього балу	Середній бал поточної успішності за 4-бальною шкалою	Бали за поточну успішність після конвертації середнього балу
2,00	0	3,55	85
2,05	49	3,60	86
2,10	50	3,65	87
2,15	52	3,70	89
2,20	53	3,75	90
2,25	54	3,80	92
2,30	55	3,85	93
2,35	56	3,90	94
2,40	58	3,95	95
2,45	59	4,00	96
2,50	60	4,05	97
2,55	61	4,10	98
2,60	62	4,15	99
2,65	64	4,20	101
2,70	65	4,25	102
2,75	66	4,30	103
2,80	67	4,35	104
2,85	69	4,40	106
2,90	70	4,45	107
2,95	71	4,50	108
3,00	72	4,55	109
3,05	73	4,60	110
3,10	74	4,65	111

3,15	75	4,70	113
3,20	77	4,75	114
3,25	78	4,80	115
3,30	79	4,85	116
3,35	80	4,90	118
3,40	82	4,95	119
3,45	83	5,00	120
3,50	84		

Мінімальна конвертована сума балів поточної успішності є єдиною і **складає 72 бала**.

Оцінка за модуль виставляється у балах і дорівнює суммі балів, отриманих за поточну діяльність і підсумковий модульний контроль.

Мінімальна кількість балів за модуль – **122 бала**, яка вважається позитивною, максимальна кількість балів за модуль складає **200 балів**.

Оцінка з дисципліни виставляється за традиційною (чотирибальною) шкалою на основі середньої кількості балів за всі модулі, що передбачені програмою з дисципліни та результати іспиту

Шкала переведення середньої кількості балів за модуль, що передбачений програмою з дисципліни у традиційну оцінку за 4-бальною шкалою дисциплін та для всіх кафедр є єдиною (згідно з таблицею 2).

Таблиця 2

Переведення середньої кількості балів за модуль, що передбачені програмою з дисципліни, у традиційну оцінку за 4-бальною шкалою

Середня кількість балів за всі модулі, що передбачені програмою дисципліни	Традиційна оцінка за 4-бальною шкалою
170-200	«5»
140-169	«4»
139 – до мінімальної кількості балів, яку повинен набрати студент з дисципліни	«3»
менше за мінімальну кількість балів	«2»

Оцінка з дисципліни не виводиться (не конвертується) з оцінки ECTS.

Оцінка ECTS не конвертується у традиційну оцінку. Оцінка ECTS не змінює традиційну оцінку, отриману до ранжування.

Методичне забезпечення :

- Матеріали для самостійної роботи студентів під час підготовки до практичного заняття та на занятті
- Рекомендована література
- Матеріали для контролю знань, умінь і навичок студентів:
 - Тести різних рівнів складності
 - Ситуаційні задачі для контролю початкового рівня знань
 - Ситуаційні завдання для контролю рівня знань
- Комп'ютерні контролюючі програми
- Мультимедійні презентації

Рекомендована література

Базова (наявна в бібліотеці ПДМУ)

1. Сакевич В.Д., Казаков Ю.М., Трибрат Т.А. Методологія алгоритмів виконання практичних навичок з основ медсестринства: Навчально- методичний посібник 1 частина . – Львів: «Магнолія 2006», 2022. – 156 с.
2. Сакевич В.Д., Казаков Ю.М., Трибрат Т.А. Методологія алгоритмів виконання практичних навичок з основ медсестринства: Навчально - методичний посібник 2 частина .– Львів: «Магнолія 2006», 2022. – 176 с.
3. Трибрат Т.А., Сакевич В.Д., Шуть С.В. Методологія алгоритмів надання невідкладної допомоги в медсестринській практиці: навч.-метод. посіб. – Львів: Видавництво "Магнолія 2006", 2022. – 160 с.
4. Сакевич В.Д., Казаков Ю.М., Трибрат Т.А. Медичні маніпуляції та процедури в терапії :навчальний посібник – Львів: "Магнолія 2006", 2023. – 253с.
5. Пасечко Н. В. Основи сестринської справи: підручник. 2 видання перероб. Тернопіль: Укрмедкнига, 2021. 544с

Допоміжна:

1. Сташишин О.С. Медсестринство у внутрішній медицині: підручник для мед. ВНЗ І—ІІІ рів. акред. затверджено МОЗ, 2023.- 496 с.
2. Кучанська Г. Обстеження та оцінка стану здоров'я людини : навч. посібник, Київ : Науково- методичний центр ВФПО, 2023. – 204 с.
3. Сташишин О.С., Стасюк В.В., Бандура І.М. та ін. Медсестринство в сімейній медицині: підручник - Київ, ВСВ «Медицина», 2023- 494 с.

Інформаційні ресурси

1. <https://pdmu.edu.ua/>
2. <https://www.facebook.com/share/g/1BAGraBVis/?mibextid=wwXIfr>
3. Електронні інформаційні ресурси вузівської бібліотеки (морфо. корпус ПДМУ, 2 поверх):
 - електронний каталог бібліотеки;
 - інформаційно-довідникові джерела: енциклопедії, довідники, словники;
 - навчальні електронні видання і ресурси: посібники, що містять систематизований матеріал в рамках програми навчальної дисципліни.
4. Веб-сайт Національної бібліотеки України ім. В.І.Вернадського. [Електроннийресурс]. Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>

Розробник : к.мед.н., доцент Вікторія САКЕВИЧ